

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

Sect. 1. Præmittitur, quid sit dare gratiam ex opere operato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

& imago ab exemplari, sic illa excedunt à nostris. Alia etiam capita huius excellis videri possunt apud Suarez ubi suprà scilicet. 2. res enim est facilis.

De necessitate stricta sacramentorum, an sint necessaria necessitate medij, vel saltem præcepti, quaestio est, quæ spectat ad singulas sacramentorum materias, ubi commodius tractatur; nunc iam veniamus ad effectum sacramentorum.

DISPUTATIO IV.

De principali effectu Sacramentorum novæ legis, qui est gratia.

SECTIO I. *Præmittitur, quid sit dare gratiam ex opere operato.*

SECTIO II. *Statuitur contra Hæreticos Sacramenta novæ legis conferre gratiam.*

SECTIO III. *Qualis gratia conferatur per Sacramenta novæ legis.*

SECTIO IV. *Utrum Sacramenta novæ legis causent physicè, vel moraliter gratiam.*

SECTIO V. *Referuntur, & dissoluntur argumenta contraria sententiæ.*

SECTIO VI. *Utrum Sacramenta conferant gratiam in tempore, vel instanti, quo perficiuntur.*

A GIMVS de sacramentis novæ legis; postea verò disputatione sequenti agemus de sacramentis legis veteris, an contulerint gratiam.

SECTIO I.

Præmittitur, quid sit dare gratiam ex opere operato.

I. **S**UPPONENDUM, quid intelligatur per collationem gratiæ ex opere operato, aut ex opere operantis; quæ distinctio frequens est apud Theologos Scholasticos, & approbata in Concilio Tridentino contra impudentiam hæreticorum, qui eam insectabantur quasi barbaram, & monstrosam locutionem. De hac autem distinctione agit optimè Valquez in præfati disp. 1. 3. cap. 1. cum quo breviter dicendum est, tunc gratiam conferri ex opere operantis, quando datur solo intuitu meriti, quod ponitur ad obtinendam illam, tunc verò dari ex opere operato, quando non attenditur solum ad meritum, sed etiam ad ipsum opus præscindendo ab eo, quod sit, vel non sit meritorium. Hinc dicimus, per bonum opus augeri gratiam ex opere operantis, quia illud augmentum datur præcisè intuitu operis meritorij, quod ponitur: similiter quando peccator per contritionem perfectam convertitur & iustificatur extra sacramentum, dicitur accipere gratiam ex opere operantis, quia licet per contritionem non mereatur de condigno gratiam, meretur tamen illam de congruo, & propter hoc meritum datur, quod sufficit, ut dicatur acquiri ex opere operantis: sicut etiam homo iustus per sua bona opera dicitur comparare gratiam ex opere operantis, licet reuera præmientur ultra condignum, iuxta communem Theologorum sententiam, & per consequens aliquid illius gratiæ detur propter illud opus, tanquam propter meritum solum de congruo.

2. **I**dem cum proportionem extenditur idem modus loquendi ex merito ad satisfactionem; nam

per opera bona homo iustus dicitur satisfacere ex opere operantis pro pena temporali debita: per Indulgentias verò, aut per sacrificium Missæ dicitur satisfacere ex opere operato, quia non attenditur ad opus bonum, ut de se est meritorium, vel satisfactorium, sed ad valorem, quem aliunde habet, unde etiam si aliquis impleat opus, quod exigitur à Pontifice absque ullo merito propter finem vanæ gloriæ: v.g. qui intercedit, atque adeo illud opus de se, & ex opere operantis, nec sit meritorium, nec satisfactorium, adhuc lucratur Indulgentiam, si facit opus iniunctum, & est in gratia, quia fructus ille provenit ex opere operato. Similiter, si pro me offertur sacrum, vel si adsum sacro, etiam si Sacerdos peccet faciendo illud sacrum, vel ego audiens illud sacrum peccem venialiter, adhuc fructus satisfactionis respondens sacrificio ex opere operato provenit mihi, si sum in statu gratiæ. Quod idem credo propter eandem rationem de satisfactione sacramentali proveniente ex penitentia iniuncta à confessorio, cuius fructus ex opere operato dabitur penitenti, etiam si opus ipsum vitietur ex aliqua circumstantia veniali, quia nimirum, id quod datur ex opere operato, ut dicebam, datur independentè à bonitate ipsius operis, quod hic, & nunc exercetur.

Dices: Ergo similiter, si aliquis ieiunet pro me, & applicet mihi satisfactionem illius ieiunij, dicitur, acquiri mihi ex opere operato; nam sicut ille mihi applicat suam satisfactionem absque ulla operatione bona mea, sic per indulgentias vel sacrificium applicatur mihi satisfactiones Christi absque ullo opere bono meo; ergo sicut hæc dicuntur asserere mihi fructum ex opere operato, sic dicitur in primo casu ieiunium alienum prodesse mihi ex opere operato. Respondetur negando sequelam. Nam ad illum modum loquendi attendi debet ultimum opus, quo acquiritur ille fructus, ita ut si fructus detur, etiam si illud opus non sit bonum, tunc dicatur dari ex opere operato; contra verò quando requiritur bonitas in illo ultimo opere ad hoc, ut solum intuitu illius detur is fructus, quasi in præmium, tunc dicitur dari ex opere operantis: quando ergo Petrus ieiunat pro me, datur mihi ille fructus ex opere operantis, scilicet ipsius Petri, qui ponit ieiunium, tanquam opus, cuius solum intuitu datur mihi ille fructus; quando verò lucratur Indulgentiam, non datur mihi fructus ex opere operantis; quia opus, quo illam lucratur, non requiritur ut meritum, vel satisfactio, cuius solum intuitu detur ille fructus, sed solum ut conditio. Imo etiam si detur mihi Indulgentia absque ullo opere meo, adhuc dicitur dari ille fructus mihi ex opere operato: quia ultimum opus, quo applicatur mihi ille fructus, nempe applicatio, & concessio Pontificis non est opus meritorium, vel satisfactorium, cuius intuitu de condigno, vel de congruo detur talis fructus, sed est applicatio meritorum, & satisfactionis Christi. Adde, etiam si aliquando exigeretur à me aliquod opus bonum, & satisfactorium ad lucrandum Indulgentiam, adhuc diceretur dari fructus ille ex opere operato, quia licet illud opus esset meritorium, & satisfactorium, non tamen requireretur ad valorem Indulgentiæ, quod concurreret illud opus merendo, vel impetrando ullo modo talem fructum, sed solum per modum conditionis, eo quod Pontifex noluit dare illum fructum, nisi posito tali actu, qui de se esset bonus, & satisfactorius, licet de facto non satisfaceret pro illa parte penæ, quæ auferretur per Indulgentiam.

Vigebis, quid si Petrus applicet mihi ieiunium sub conditione, si tunc ego lego? videtur enim lectio tunc conferre, & per consequens dari fructum illum

Respondetur illud ex opere operato. Respondetur primò esse ex opere operato improprie, quia non est effectus infallibilis, cum non sit certus valor operis Petri. Respondetur secundò in eo fructu ultimum opus non esse solam meam lectionem, sed etiam ieiunium Petri, quod non potest precedere; quia iam non posset tunc habere effectum cum non posset manere suspensa eius applicatio.

5. Instans. Dices iterum: sacramentum item Pœnitentiæ confert ex opere operato gratiam, & tamen eam non affert independentè à merito suscipientis; requiritur enim semper dolor meritorius de congruo, qui sit pars sacramenti, & cuius intuitu datur postea gratia sacramentalis; ergo non est de ratione gratiæ, quæ datur ex opere operato, dari independentè à meritis illius, cui datur. Respondetur, licet in sacramento Pœnitentiæ interueniat aliquod meritum de congruo, non tamen dari totam illam gratiam propter illum solum meritum congruum, sed etiam propter alias partes sacramenti, quas contingere potest non esse meritorias; quod sufficit, ut dicatur dari ex opere operato, hoc est, non respondere soli operi, & merito operantis.

6. Hinc inferitur quid dicendum sit de Martyrio. Hinc obiter infero, quid dicendum sit de Martyrio, an scilicet dicatur conferre gratiam ex opere operato, an solum ex opere operantis? Dubium autem procedit, supposita communi sententia, quæ docet, posse Martyrium causare primam gratiam in homine adulto non contrito, imò nec baptizato: in quo casu videtur dicendum gratiam illam conferri ex opere operato, ut videtur loqui Suar. *sup. disp. 29. sect. 3. in solut. 3. argumenti*, quia licet debeat precedere aliqua dispositio meritoria saltem de congruo, & bonajilla tamen gratia, quæ confertur, non datur solum intuitu illius bonæ dispositionis, & operationis, sed etiam ratione ipsius operis, & mortis re ipsa illata; adeò ut, manente tota illa operatione, & merito interno, si hic homo re ipsa non occideretur, nõ haberet eam gratiam, quam accipit, si autem occidatur, etià dum dormit, vel dum nihil aliud cogitat de morte, accipiet talè gratiam; quare merito dicitur conferri ex opere operato, non tamen sequitur ex hoc, quòd Martyrium sit verum sacramentum, ut aliqui obiciunt; ad rationè enim sacramenti non sufficit causare gratiam ex opere operato, sed requiritur ulterius, quòd sit aliquid sacrum, seu ordinatum ad religiosè faciendum, & quasi initiandum subiectum, ut ostendimus *suprà disp. 1. sect. 2. acque adeò sit signum institutum ad hoc ipsum significandum; quæ omnia defunt Martyrio, ut manifestè constat; nec enim qui illud applicat, habet talem intentionem saltem implicitam significandi; imò etiam si haberet contrariam, adhuc Martyrium conferret gratiam, quod tamen in sacramentis non potest contingere.*

SECTIO II.

Statuitur contra Hæreticos, sacramenta nouæ legis conferre gratiam.

7. Hæretici dicunt sacramenta nostra non causare gratiam. PRIMA controuersia est cum Hæreticis negantibus, sacramenta nostra causare vllò modo gratiam sanctificantem; quæ pars, quoniam ad Controuersitas spectat, breuissimè expedienda nobis est. Hæretici ergo nostri temporis, ut constat ex confessione Augustana *art. 5. & 13.* dicunt primò sacramenta esse instituta ut signa professionis inter homines, & ut notas, quibus discernamur ab aliis gentibus; sicut Romanos toga discernerebat à Græcis, & sicut habitus discernit Monachos. Ita refert & approbat Philip. Melancthon in locis commu-

nib. relatus apud Decanum Louaniensem, *art. 1. pag. 20.* Dicunt etiam, esse caeremonias in Euangelio institutas. (In his autem non dissentiant Catholici.) Dicunt etiam, sacramenta esse allegorias quasdam bonorum operum, quod ex Anabaptistis sumpsit idem Melancthon: ut Circumcisio enim fuit signum coërcendum cupiditatum, sic Baptismus est signum afflictionum; debet quippe Christianus cum Christo fluctibus tribulationum immergi. Eucharistia item est mutue beneuolentiæ signum; & sic de aliis, in quo etiam Catholici non dissentiant.

Addunt tamen instituta esse principaliter sacramenta, ut sint signum voluntatis Dei erga nos, quatenus obiecta oculis nos admonent, ut certò credamus promissioni in Euangelio propositæ. Sic docet idem Melancthon. & Bucerus *inc. 3. Epist. ad Romanos*, teste eodem Decano; & idem habetur in confessione Augustana, ubi *suprà*. Quo autem sensu id intelligant, explicant omnes, dum dicunt, non esse absolute signa promissionis, & remissionis peccatorum; sed si credatur hoc ipsum, & iustitia Christi fide apprehendatur, quæ solâ fide apprehensâ, credatur Deus esse reconciliatus, & peccata condonare: unde volunt, illum, qui sacramenta suscipit, fide firmâ credere debere, sibi condonari peccata ex Christi meritis. Ultra hæc nihil virtutis sacramentis tribuunt, nisi quòd cum significant fauorem Dei, hinc habeant incitare ad fidem, eamque renouata memoria firmare; ut dicit Caluin. *cap. 10. sua Institut.* & alij passim. Cum autem ipsi per fidem dicant se gratos, ac iustos esse; consequens est, ut ea tantum ratione ponant, sacramenta causare gratiam, & sanctitatem, quatenus repræsentant, & in memoriam reducant obiectum fidei, ut fides actualis concipiatur: unde consequenter fatentur, sacramenta non esse propriè causas salutis & gratiæ ex opere operato non ponentibus obicem. Sic enim Lutherus *art. 1. ad Leonem X. Hæretica*, inquit, *est sententia, sacramenta nouæ legis conferre gratiam illis, qui non ponunt obicem, id est, ex opere operato.* Melancthon etiam in Apologia Confessionis Augustanæ: *Damnamus*, inquit, *totum populum Scholasticorum Doctorem, qui docent, quòd sacramenta non ponenti obicem conferunt gratiam ex opere operato, sine bono motu uentis. Hæc simpliciter Iudaica est opinio, quòd per caeremonias iustificamur sine bono motu cordis, hoc est, sine fide, & tamen hæc impia, & perniciosa opinio magna auctoritate docetur in toto regno Pontificio. Hæc ille.*

Catholica Ecclesia his Hæreticorum erroribus opposita docet, sacramenta nouæ legis esse causas gratiæ, non solum excitando, & confirmando fidem, vel applicando obiectum, quod illam excitet, & confirmet, sed alio superiori modo, scilicet, ex virtute operis operati. Probat ex Tridentino *sess. 7. can. 4.* in hæc verba: *Si quis dixerit, sacramenta nouæ legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua, & sine eis, aut eorum voto per solam fidem homines à Deo gratiâ iustificantes adipisci, licet omnia singula necessaria non sint, anathema sit.* Et *can. 5.* *Si quis dixerit, hæc omnia sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse, anathema sit.* Et *can. 6.* *Si quis dixerit sacramenta nouæ legis non continere gratiam, quam significant, aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre; quasi signa tantum externa sint accepta propter fidem gratiæ, vel iustitiæ, & nota quadam Christianæ professionis, quibus apud homines discernimur fideles ab infidelibus, anathema sit.* Et *can. 7.* *Si quis dixerit, non dari gratiam per huiusmodi sacramenta semper, & omnibus, quantum est ex parte Dei, etiam si ritè ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus, anathema sit.* Qui Canon videtur editus contra Zuinglium, qui lib. de vera & falsa Religio-

Decan.
Louan.
Addunt.

8.
Addunt hæc
niquæ.

Quomodo pō-
nant sacra-
menta causa-
re gratiam.

Luther.

Melancthon.

9.
Catholicæ
sententiæ.

Conc. Trid.
Probat ex Trid.
mò ex Trid.